

VINERI • 3 IULIE 2015 • ANUL IXV NR. 27

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Întâlnire aniversară la 65 de ani de înființarea liceului din Julia
Aniversare jubiliară Iosif Vulcan în Curtea Gojdu din Budapesta
Hajnal Putin, în opt ani de școală „cinci pe linie”

CALENDAR ORTODOX

6 iulie, luni, Cuv. Sisoe cel Mare; Sf. Mc. Lucia; Sf. Mc. Arhip și Filimon
7 iulie, marți, Sf. M. Mc. Chiriachi; Cuv. Toma din Maleon și Acachie
8 iulie, miercuri, Sf. M. Mc. Procopie; Sf. Mc. Epictet și Astion
9 iulie, joi, Sf. Sfințiți Mc. Pangratie și Chiril
10 iulie, vineri, Sf. 45 de Mc. din Nicopolea Armeniei; Sf. Mc. Apolonie, Vianor și Siluan
11 iulie, sâmbătă, Sf. M. Mc. Eufimia; Sf. Olga, împărăteasa Rusiei; Cuv. Leon din Mandra
12 iulie, duminică, Sf. Mc. Proclu și Ilarie; Sf. Veronica. Duminica a VI-a după Rusalii (Vindecarea Slăbănogului din Capernaum)

Curiozități românești

Antipa, cel mai modern muzeu din București

Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” din București este una dintre cele mai vechi instituții de cercetare a biodiversității și de educare și culturalizare a publicului. Este în același timp și una dintre cele mai cunoscute și apreciate „baze de date” prin colecțiile Muzeului, unele dintre ele valori ale tezaurului mondial. Deși își are începuturile în „Muzeul de Istorie Naturală și Antichități”, înființat în 1834 de către Mihalache Ghica, adevărata sa menire și strălucire și-a căpătat-o în secolul trecut, sub coordonarea lui Grigore Antipa.

Potrivit Barometrului de Consum Cultural 2014, Muzeul Antipa este cea mai vizitată instituție muzeală din București, fiind preferat de 59% dintre respondenții care au participat la cercetare. În același timp, Muzeul Țăranului Român s-a clasat pe locul al doilea.

Muzeul Antipa din București este amplasat în Șoseaua Kiseleff, nr. 1. Patrimoniul muzeului este format din peste 2 milioane de piese, grupate în diferite colecții zoologice, paleontologice, de minerale și roci și etnografice.

După circa trei ani de renovări, muzeul s-a redeschis la 17 septembrie 2011, într-o nouă prezentare. Vitrinele au fost regândite, iar monitoarele, butoanele interactive și ecranele tactile oferă un plus de informații și de imagini. Colecția muzeului a fost îmbogățită de cele 37 de obiecte donate de miliardarul român Gheorghe Iaciu. Unul dintre obiectele donate este un cap de elefant naturalizat, expus chiar la intrarea în muzeu.

Pentru cei care vor să viziteze în perioada următoare Muzeul Antipa le atragem atenția că acesta găzduiește, în perioada 30 iunie – 6 septembrie, expoziția temporară de fluturi tropicali vii, intitulată „Culorile prind aripi”. Expoziția prezintă o mică parte din lumea extrem de diversă a acestor insecte, specii răspândite în unele regiuni tropicale din America, Africa și Asia, ce pot fi observate în mediul lor natural doar la mari distanțe geografice de zona noastră.

Jula

Ședință ordinară la AȚRU

Marți, 30 iunie, la sediul AȚRU din Jula a avut loc ședința ordinară a Adunării Generale a Autoguverării pe Țară a Românilor din Ungaria. Pe ordinea de zi au figurat: un informativ

despre cele întâmplate între cele două ședințe; dezbateri legate de posturile de director ale școlilor generale din Bătănia și Chitighaz. În cadrul ședinței s-a lansat concursul pentru

postul de director al Școlii și Grădiniței Bilingve de Naționalitate Română din Săcal. Cu amănunte de la ședința AȚRU vom reveni în numărul din săptămâna viitoare.

A.C.

Brașov

Școală de vară pentru istorici la Brașov

În perioada 2–7 iulie 2015 se organizează, de această dată, la Brașov, cea de-a XI-a ediție a școlii de vară „Provocările istoriei ca știință și disciplină de învățământ la începutul mileniului III”, la care participă și cercetătoarele române, dr. Maria Berényi, directoarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria și Emilia Martin, directoarea adjunctă a Muzeului „Munkácsy” din Bichișciaba. Evenimentul este organizat de Centrul de Studii Transilvane al Academiei Române – Filiala Cluj, de Universitatea „Transilvania” din Brașov și de Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni din cadrul MAE al României.

Deschiderea cursurilor va avea loc în această vineri,

în Aula Magna a Universității „Transilvania”, începând cu ora 9.30. Concepută ca un instrument de sprijin al elitei românești din statele din jurul României (Ucraina, Republica Moldova, Serbia, Ungaria), școala de vară se adresează profesorilor români de istorie din aceste state, reunind la ediția din acest an peste 30 de cursanți. Programul care le este oferit cuprinde conferințe susținute de istorici și

specialiști reputați din Cluj, București, Brașov, activități cu caracter didactic, dar și excursii documentare la obiective cu o bogată semnificație pentru istoria Transilvaniei și a României.

Conform programului școlii de vară, la lucrările din ziua de duminică, doamna Maria Berényi va ține o prelegere despre „Revista Familia la 150 de ani de la apariție. Semnificații culturale și identitare”.

E.Ș.

Poza săptămânii

Atenție! Toată lumea spune... brânză!!! (cheese)

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Placă așezată la 65 de ani de la înființarea liceului românesc din Jula (foto: Eva Șimon)

Întâlnire aniversară la 65 de ani de la înființarea Liceului „N. Bălcescu” din Jula

Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula a sărbătorit, într-o atmosferă caldă și elegantă, vineri, 26 iunie, aniversarea a 65 de ani de existență. Celebrarea a avut loc la Centrul Cultural Românesc, cu participarea numeroșilor invitați: oficialități, cadre didactice, foști dascăli și foști și actuali elevi ai școlii, părinți ai acestora, directori și cadre didactice de la alte școli din Ungaria unde se predă limba română. De fapt, tot anul școlar 2014–2015 a fost declarat de către conducerea Liceului „N. Bălcescu” din Jula ca an aniversar. În decursul lui au avut loc mai multe activități culturale-educative, dedicate acestui moment.

La ceas aniversar

Inițiatorul și gazda acestei manifestări, directorul *Maria Gurzău Czeglédi*, sprijinită de conducerea școlii și de colegi, a invitat foști profesori ai școlii, foști elevi, dar și alte personalități însemnate din comunitate. În cuvântul său de deschidere, doamna director a evocat importanța acestei aniversări, de 65 de ani de la înființarea liceului, a prezentat date legate de istoricul instituției și a făcut referire și la copacul sădit în urmă cu 5 ani în curtea școlii, plantat ca un simbol al legăturii dintre promoțiile vechi și noi, dintre trecut și prezent. Copacul a fost sădit de domnul avocat *dr. Ioan Silaghi*, cel mai vârstnic absolvent al primei generații de elevi, din 1953, prezent și la acest eveniment, și cea mai tânără elevă a generației din 2010, *Edit Herdean*.

Mai multe generații

Prima promoție a școlii s-a așezat în bănci în anul 1949/50. Pe unii dintre ei, Dumnezeu i-a ajutat să fie prezenți și la acest eveniment, constituind un model uman de urmat. În prima parte a programului, doamna director a evidențiat trei cadre didactice retrase din activitate, acum toți pensionari, care au făcut foarte multe pentru acest liceu: domnul *Ion Budai*, care vreme de 32 de ani, între 1970 și 2002, a fost directorul liceului românesc, învățătoarea *Maria Misaroș*, care a predat încă și la școala confesională românească, și învățătoarea *Lucreția Cioca*, cea mai în vârstă profesoară, care a fost absolventă a primei promoții a liceului.

Cu ocazia aniversării, au urcat pe scenă și cele mai tinere vârstare ale instituției,

elevii claselor 1–4, prezentând un frumos program artistic, cu poezii, cântece și dansuri populare, precum și dansatorii claselor 5–8 și cei de liceu, unii îmbrăcați în minunate costume populare românești, alții în costume populare cu specific local.

Un copac al amintirilor

După programul artistic, invitații au fost poftiți în curtea școlii, unde *PS Părinte Episcop Siluan* a sfințit o placă aniversară din piatră, așezată lângă copacul plantat în urmă cu 5 ani și a rostit un cuvânt de felicitare pentru această instituție de învățământ, care reprezintă continuarea la un nivel mai înalt, liceal, a fostei școli confesionale, care a funcționat la Jula între anii 1771 și 1948.

(Continuare
în pag. a 8-a)

EDITORIAL

„Foaia”, un arc peste timp

Dacă vreți să cunoașteți istoria adevărată a românilor din Ungaria de azi, veniți la redacția „Foi românești” din Jula și apucați-vă să citiți paginile îngălbenite ale revistei noastre. Arhiva săptămânalului românesc cuprinde 65 de ani de frământări și bucurii, de lupte pentru supraviețuire sau realizări. Răsfoirea paginilor tot mai galbene precum ne îndepărtăm în timp, ne transpune într-o lume demult apusă, dar ale căror probleme seamănă mult cu cele de azi.

Momentele aniversare sunt bune din mai multe puncte de vedere: pe de o parte, pentru a ne bucura de ziua de azi și pentru a ne aminti de realizările din trecut, dar și pentru a face analize și bilanțuri, cu bune și rele, deopotrivă. Pe de altă parte, aceste momente ne ajută să ne facem noi planuri de viitor. Aniversarea a 65 de ani de la înființarea liceului românesc din Jula, evocată zilele trecute, este nu doar o sărbătoare a foștilor și actualilor pedagogi și elevi, ci a întregii intelectualități românești din Ungaria. Pentru copiii de țărani români de la mijlocul secolului trecut, acest liceu a fost poarta către un viitor mai bun, către o educație de nivel înalt, a fost „trambulina” către facultăți și universități. În băncile acestui liceu au stat toți cei care azi sunt avocați, medici, profesori, ingineri români, cu care comunitatea noastră se mândrește. Cum a evoluat această instituție școlară, cine au fost elevii și profesorii ei, de ce poartă tocmai numele revoluționarului român *Nicolae Bălcescu* – la toate aceste întrebări se găsesc răspunsuri în paginile îngălbenite ale revistei românilor din Ungaria.

Școala noastră s-a legat de la începuturi de apariția primului ziar românesc de după cel de-al Doilea Război Mondial. La fel cum și Biserica. Preoții, profesorii și jurnaliștii din anii 1950 au colaborat foarte strâns între ei, știind foarte bine că garanția viitorului lor stă în unitate și în ajutorarea reciprocă. Precursorul „Foi românești” de azi, „Libertatea noastră” nu s-a născut exclusiv la comanda conducerii de atunci, ci și din dorința puținilor noștri intelectuali din acele vremuri, care au fost preoții și profesorii, și care au recunoscut importanța cuvântului scris românesc și influența lui benefică asupra oamenilor de la sate. La câteva luni de la înființarea liceului românesc, la Jula s-a născut și primul ziar al românilor din Ungaria de atunci. Numărul de probă al „Libertății noastre” a văzut lumina tiparului pe 1 iunie 1950, adică exact acum 65 de ani. Până să pornească însă apariția regulată a ziarului au trecut alte șase luni. Tocmai de aceea, „ziua de naștere” oficială a revistei noastre este sărbătorită pe 15 ianuarie, și nu pe 1 iunie.

Presa scrisă românească, care se apropie și ea de aniversarea de 65 de ani, a acordat în toate timpurile o însemnătate deosebită școlii, învățământului în limba română. Chiar primul număr, cel de probă, din 1 iunie 1965, acordă aproape jumătate din conținut problemelor legate de școală, de învățământ, de culturalizarea de la sate. Nu putem însă să nu observăm că revista românilor din Ungaria a fost încă de la începuturi foarte severă: nu doar a lăudat inițiativele bune și elevii talentați, dar a și criticat dacă cineva nu și-a făcut datoria, demonstrând de la începuturi o responsabilitate pentru dezvoltarea comunității. În prima ocazie când redacția „a stat de vorbă cu cititorii” printr-o rubrică specială, i-a scris unui român din Aletea, *Ioan Lucaci*, că: „trimite și altădată vești, scrisori, critici, ș.a.”, dar nu a uitat nici să-l roage: „Să strângi abonații!”

Presa noastră nu a fost niciodată și nu este nici azi un dușman al comunității, ci este cel care observă și trage semnale de alarmă, cel care critică și nu lasă să domine indiferența și minciuna, care ne poate dauna foarte mult. „Foaia” de 65 de ani este un arc peste timp, o legătură vie între noi și înaintașii noștri. Sperăm să avem ce să sărbătorim în ianuarie 2016.

Eva Șimon

Nu lăsa focul să se stingă!

În jurul anilor 1770–1780, un om din Carolina de Nord, numit John Morris, și-a construit o casă în Rutherfordton. Folosind două pietre de cremene, el și-a aprins un foc în șemineu. Impresionat de felul cum focul a înviorat atmosfera casei, Morris a hotărât să păstreze acel foc să ardă continuu. De aceea, cu o deosebită atenție, s-a îngrijit ca focul să nu se stingă niciodată.

Mai mult decât atât; atunci când a construit o casă nouă pentru fiul său, a luat un cărbune din focul din șemineul casei sale și a aprins focul și în noua casă. Mândri de această realizare, membrii familiei Morris au hotărât să păstreze focul aprins din generație în generație, în onoarea tatălui și a bunicului lor.

În anul 1920, din întreaga familie Morris a mai rămas un singur urmaș direct, ce era stră-stră-strănepot al lui John Morris, numit William Morris. Acesta era în vârstă de aproape 80 de ani, nu se căsătorise și nici nu avea nici un urmaș.

Prin multe încercări, William a dorit să-i determine pe cei ce-i erau rude mai îndepărtate să păstreze tradiția familiei și să nu lase focul să se stingă. Dar niciunul dintre aceștia n-au fost gata să preia acest angajament. Auzind de frământarea bătrânului, un vecin de-al acestuia l-a vizitat și s-a angajat ca să păstreze focul să ardă și în generațiile următoare.

În anul 1948, de la moartea lui William Morris trecuse deja mai mult de 170 de ani de când focul a fost aprins și a ars continuu.

În această vreme și noi suntem chemați să păstrăm aprins un foc, care a început să ardă cu mai mult de 2000 de ani în urmă. Au trecut războaie, revoluții, iar pe scena lumii au venit și au trecut curente filozofice și mișcări religioase; dar flacăra aprinsă de Hristos nu s-a stins. Această lumină a strălucit continuu în întuneric. Acum este rândul tău să îngrijești ca această flacăra să nu se stingă. Ți vei împlini această slujire?

(sursa: www.misiune.ro)

Cu Isus în vacanță

Odată cu începerea anotimpului de vacanțe, oamenii încep să își facă calcule legate de întinerul concediilor lor, încep prin a căuta ceea ce e mai potrivit în funcție de buget și dorințe. Pregătirea pentru plecare începe cu multe zile înainte, cel puțin la nivelul gândurilor și emoțiilor. Concediile în general sunt o adevărată oază de relaxare și de deconectare de la stresul muncii, fiind un timp pentru familie și pentru reîncărcarea bateriilor pentru restul anului. Nimeni nu și-ar imagina vreodată sau, mai rău, să își plănuiască un concediu plin de neîmplinire, frustrare și stres. Alții apelează la auto-înșelare, crezând că odată cu trupul și sufletul intră în perioada de standby. Isus însă, vine parcă în ajutorul celor ce își plănuiesc o vacanță de vis și le aduce aminte de un detaliu letal pentru a-și trăi un concediu de lux, nu doar de a-l visa. Isus spunea ucenicilor ceea ce azi fiecare copil al lui Dumnezeu ar trebui să își treacă cu litere de aur în Pașaport: „...despărțiți de

Mine, nu puteți face nimic” (Ioan 15:5).

Dar oare, Isus este interesat și de modul cum îmi petrec eu zilele libere odată în an? DA! Și aceasta nu în sensul de a-ți cere vreun sacrificiu sau de a-ți pune o povară, ci de a te scuti de una: un concediu ruinat! El este interesat ca acolo unde vei păși, unde vei călători, unde îți vei petrece timpul liber, să ai parte de cel mai extraordinar timp! Cu toată logica ta, cu toate planurile și calculele tale, cu toate promisiunile și resorturile de cinci stele, dacă Isus nu e inclus ca și prioritate în zilele libere, tocmai ți-ai semnat sentința. Te vei întoarce mai gol în suflet, cu și mai multă neliniște și oboseală în duh decât înainte să pleci. Despărțit în inima ta, în gândul tău, de Cel care e singurul în măsură să îți ofere pace, liniște și odihnă chiar și fizică, vei trăi drama unui insucces.

Ce înseamnă să îl iei pe Isus cu tine oriunde pleci? Fiecare pas al tău să fie condus de El. Să vorbești cu El până acolo să-l ceri sfatul

chiar și în ce restaurant să intri! Nu orice loc este compatibil cu prezența lui Isus! Nu orice activitate și ocupație o binecuvintează El! Ochii să privească prin dioptria setată de El. Urechile să îți fie larg deschise la îndemnul Duhului nu la zarva provocată de decibeli. Să realizezi că atât timp cât Isus reprezintă preocuparea principală, vei putea găsi exact ce ai căutat și așteptat de la acel concediu: relaxare fizică, odihnă, pace, liniște, fericire, împlinire, bucurie și nu în ultimul rând împlinire, astfel încât chiar și în zilele de odihnă să îl iubești pe Isus atât de mult, încât prioritatea numărul unu în viața ta este ca, în primul rând EL să se simtă bine acolo unde ești tu și mai apoi dorințele tale să fie împlinite.

Luându-l pe Isus în concediu este rețeta de succes pentru o vacanță reușită. Un holiday în care afirmația „Iubește-l pe Isus și apoi fă ce vrei” să prindă contur. Pentru că dincolo de El, absolut totul este doar o deșertăciune și un regret.

Un tânăr intră în date până peste cap ca să-i cumpere femeii iubite două bijuterii deosebit de frumoase. În ajunul zilei în care el vrea să-i ofere inelul și colierul, ea îi spune că se va căsători cu altul. În noaptea aceleiași zile, casa tânărului este spartă de hoți și i se fură bijuteriile.

Nu-i mai rămâne nimic. În noaptea din urmă, tânărul rămâne cu mâinile goale. Adesea ni se întâmplă și nouă la fel în viață. Investiția noastră de putere, de dragoste și bani nu ne

aduce împlinirea dorită. Partenerul de viață o ia pe alte căi, unul din copii se îndepărtează mai mult de valorile părinților, o boală cumplită spulberă toate visele. Noi am da totul, dar în final rămânem cu mâinile goale.

Comorile pământești se dovedesc a fi niște baloane de săpun – strălucesc fascinant, dar se sparg repede și nu merită investiția. Și noi stăm și privim în gol.

Ce iubește inima mea...

Parabola lui Isus ne arată că există totuși o comoară care merită orice efort din par-

tea noastră. Isus este temelia, stânca pe care putem să stăm în siguranță. Aceasta

este comoara ascunsă care ne face bogați. Dacă stăm pe stânca sigură a dragostei lui Dumnezeu, care ne împlinește cele mai profunde nevoi, putem să îndurăm toate eforturile, aparent zadarnice, și atunci oamenii și lucrurile se pot transforma spre binele nostru.

Chiar dacă se mai sparge câte un balon de săpun al speranțelor deșarte, inima noastră este ascunsă în Dumnezeu.

Comoara din țarină rodește în noi.

(sursa: www.creștin.ro)

Aniversare jubiliară Iosif Vulcan la Budapesta

„Mă simt într-o stare de spirit foarte inspirată, aici, în Curțile Gojdu din Budapesta”, a spus *Oana Lianu*, ieșind în fața publicului numeros, adunat la 20 iunie 2015, în grădina Capelei Ortodoxe Române din Capitala Ungariei. Concertul extraordinar al vestitei vocaliste și cântăreațe la nai din *Oradea* a încoronat, de fapt, șirul evenimentelor organizate la Budapesta în aceste zile, cu scopul evocării activității din Pesta de acum 150 de ani a lui Iosif Vulcan. Membrii comunității de astăzi a românilor din metropola de pe cele două maluri ale Dunării și-au amintit într-un cadru solemn de aniversarea apariției în 1865, la

Pesta, a revista *Familia*, fondată de publicistul Iosif Vulcan.

Legat de eveniment, în seara zilei de 19 iunie, în capela ortodoxă, Societatea Culturală a Românilor din Budapesta a organizat un ceneclu literar-cultural, iar la 20 iunie, în grădina Capelei, îmbrățișată de impunătoarele clădiri ale Curții Gojdu, la acest moment jubiliar Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta și Centrul Cultural Pastoral-Misionar „Sfântul Vasile cel Mare” a adunat o lume bună pentru pomenirea cu cinste a lui Iosif Vulcan și a revistei *Familia*.

Primul care a urcat pe podiumul din aer liber a fost *Lucian Silaghi*, di-

rector la Direcția Județeană pentru Cultură Bihor. Devotatul prieten al românilor budapeșteni a prezentat un scurt istoric al revistei „Familia”, înființată cu un secol și jumătate în urmă aici, la Pesta. *Lucian Silaghi* a ținut să remarce încă de la bun început că evocarea sa dorește să fie o completare la tot ce a prezentat cu o zi mai devreme în acest loc *Maria Berényi*, directoarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria.

(Continuare în pag. a 12-a)

În ziua de 25 iunie 2015, după o grea suferință, ne-a părăsit *Etelca Vereș-Kocsis*, fosta profesoară a Liceului românesc „N. Bălcescu” din *Jula*. *Etelca Vereș* a fost un model de ambiție, născută din plăcerea de a vorbi, cunoaște și citi românește. Contactul cu dansurile, muzica și tradițiile românești i-a întărit dragostea pentru limba română.

S-a născut la 14 ianuarie 1940, în satul *Veherd*. Școala primară a făcut-o în sat, iar clasele 5-8 la școala generală românească din *Jula*. Și-a continuat studiile la Liceul românesc „N. Bălcescu”, unde aparține de promoția a 6-a. S-a îndreptat spre profesia de dascăl, iar după un scurt moment ca învățătoare la școala din *Aletea*, urmează Institutul Pedagogic de învățătoare din *Seghedin*

Etelca Vereș-Kocsis (1940-2015)

completându-și studiile la secția educație fizică. Între 1967-1973 este profesoară la Liceul „N. Bălcescu” din *Jula*.

Din 1973 până la pensionarea sa din anul 1991, trece la școala generală nr. 3 din *Jula*, unde a pus suflet și perseverență în afirmarea talentelor sportive. Cealaltă dragoste față de românii de alături a fost participarea la activitățile Clubului pensionarilor români din *Jula* și la Corul „Pro Musica”.

A fost condusă pe ultimul său drum în ziua de 2 iulie, de familia îndoliată, rude, prieteni și foști elevi. *Etelca Vereș* își doarme somnul de veci în Cimitirul Ortodox din Orașul Mare Românesc din *Jula*.

Dumnezeu s-o odihnească în pace!

Pe scurt...

CRĂSTOR

Primăria din Crăstor organizează, pe 4 iulie, o sărbătoare de Ziua localității. La eveniment sunt așteptați oaspeți din România și din Ungaria. La programul cultural artistic, care are loc după orele prânzului, va urca pe scenă și Ansamblul „Păstrătorii Tradițiilor” al Centrului de Documentare și Informare al ATRU, prezentând dansuri populare românești din Ungaria.

BĂTANIA

Biserica ortodoxă „Sf. Mare Mucenic Gheorghe” din Bătănia va avea ca oaspete în duminica din 5 iulie pe PS Părinte Episcop *Siluan*. Sfânta Liturghie Arhierască va avea loc cu începere de la ora 10.00.

JULA

Anul acesta, 25 de burse au fost acordate de statul român pentru tinerii etnici români din Ungaria. Aceste locuri sunt 6 cu bursă și 19 fără taxă, fără bursă. Toate cele 25 de locuri sunt cu scutire de plata taxelor de școlarizare și cu cazarea gratuită a studentului în campusurile universitare. Solicitanții unor astfel de burse sunt așteptați să depună personal dosarele la sediul misiunilor diplomatice ale României din *Jula*, în prezența comisiei mixte în zilele de 7-8-9 iulie (str. *Munkácsy*, nr. 12).

JULA

Pe 9 iulie, un grup format din 20 de elevi și profesori ai școlii generale din *Furta*, unde limba română se predă ca obiect de studiu, se vor deplasa în orașul *Jula*. Excursia va cuprinde o vizită la Catedrala „Sf. Nicolae” din *Jula* și la redacția „Foaia românească”, unde școlarii, conduși de *Ecaterina Pop*, profesoară de limba română la școala generală din *Furta*, vor face cunoștință cu activitatea săptămânalului românesc.

DOBRIȚÂN

Cu ocazia înmânării diplomei, studentul (la pian) *Micherechian Norbert Hodozsó* al Conservatorului de muzică din Dobrițân a fost distins cu cea mai înaltă distincție a Universității din Dobrițân pentru activitatea profesională remarcabilă, pentru rezultatele naționale obținute la concursuri și pentru rezultatele excelente la studii.

Scrieți-vă părerile, sugestiile la adresele:
foaia@foaia.hu sau **redactia@foaia.hu**

Tabără de pictat icoane pentru copii din Budapesta

În săptămâna 22-28 iunie, la Budapesta a avut loc cea de a 4-a ediție a taberei de iconografie pe sticlă, organizată cu binecuvântarea PS Episcop Siluan, de la Iula.

Tabăra a fost inițiată în anul 2012 de președinta Asociației Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta, *Gabriela Elekes*, și s-a organizat de fiecare dată cu

sprijinul financiar al Auto-guvernării Românești din cartierul XI al Budapestei. Ca și edițiile precedente, tabăra s-a desfășurat în clădirea care a aparținut Fundației Gojdu și în care astăzi funcționează Capela Ortodoxă Română și Așezământul Monahal Sfântul Ioan Botezătorul.

Majoritatea copiilor prezenți la această ediție au

participat și la taberele precedente, fiind deja familiarizați cu tehnica picturii pe sticlă, ceea ce explică și calitatea lucrărilor realizate de ei.

Părintele paroh de la Jaca, *Cosmin Pop*, îndrumătorul taberei, a ales și pregătit pentru lucru, exclusiv, modele originale ale icoanei țărănești pe sticlă din Transilvania. De la an la an, acest atelier de creație a devenit foarte popular și așteptat în comunitatea budapestană. Este o satisfacție și pentru organizatori să descopere că s-a creat deja un grup de copii interesați de acest gen de petrecere al vacanței, care renunță cu plăcere la tentațiile lumii virtuale în care trăim.

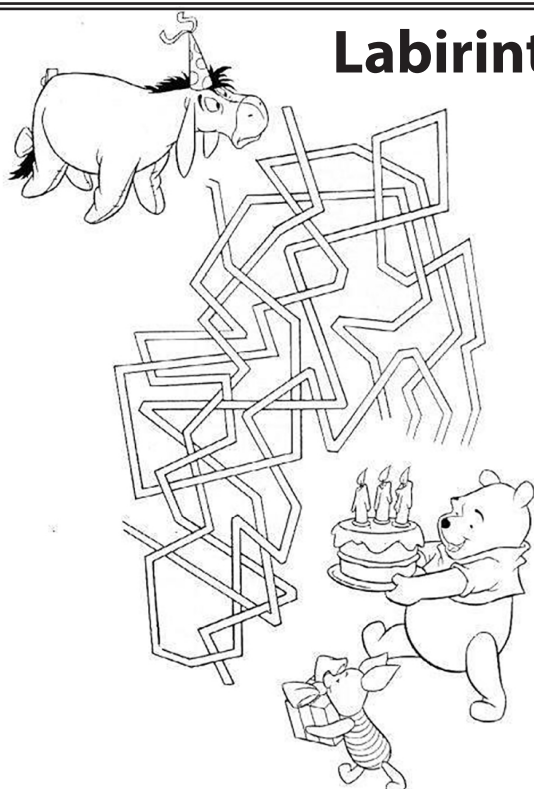
În ultima zi de tabără, sub îndrumarea unui artist plastic din Budapesta, copiii au avut ocazia să confecționeze din sticlă și mici obiecte ornamentale, care au fost apoi topite. Copiii au fost încântați de

această nouă încercare artistică. Lucrările copiilor au fost expuse în Sala Gojdu a capelei ortodoxe, duminică, 28 iunie, după oficierea Sfintei Liturghii, spre bucuria tuturor credincioșilor.

G.E.E.

Labirint

Voi cum vă petreceți vacanța de vară?

Porțile școlilor s-au închis și voi, dragi copii, ați intrat în vacanță. Aceste două luni sunt o perioadă de odihnă și bucurii. Voi știți deja cum vă veți petrece vacanța?

Vă ajutăm cu câteva idei:

– Fiți cât mai activi acasă!

Ajutați-vă părinții, nu stați mult în fața calculatorului sau a televizorului, ci petreceți cât mai mult timp afară, în aer liber, cu prieteni adăvărați, nu virtuali.

– Vizitați-vă bunicii, vecinii, prietenii, rudele!

– Citiți cât mai mult! Vacanța de vară este o ocazie excelentă pentru a citi diverse cărți, care să vă facă plăcere și să vă dezvolte imaginația.

– Mergeți, după posibi-

litățile voastre, la concerte, festivaluri și expoziții, vizitați locurile istorice, spirituale și culturale, pentru că aceste vizite contribuie la îmbogățirea cunoștințelor voastre despre lume.

– Scrieți-vă amintirile într-un jurnal! Zilele de vacanță sunt pline de senzații

frumoase și emoții noi, iar transcrierea și păstrarea acestora într-un jurnal de vacanță vă va face să vă bucurați de experiența momentelor unice și amintirea gândurilor ce vă vor putea influența mai târziu întreaga viață.

În opt ani de școală „cinci pe linie”

De vorbă cu Hajnal Putin, absolventa școlii generale din Bătania

Sorana Hajnal Iarina Putin, absolventa Școlii generale române „Lucian Magdu” din Bătania este singurul nume din școală, în dreptul căreia, în cei opt ani de studiu a apărut „cinci pe linie”. De remarcat că numele ei nu apare pentru prima dată în această revistă, deoarece a fost de nenumărate ori câștigătoare a multor concursuri românești din Ungaria. „Ne-am mutat în Bătania în 2007, de la București, și am început clasa întâi aici, la școala românească. Învățătura mea a fost Sofia Pilan. Primii ani au fost mai grei pentru mine, pentru că nu am știut deloc limba maghiară și a trebuit să învăț foarte mult. Dar m-a ajutat foarte mult că am locuit aici. Colegii și profesorii m-au ajutat mult ca să învăț cât mai bine și limba maghiară”, povestește Hajnal Putin, în chiar ziua în care a fost să se înscrie la viitoarea sa școală medie, la Liceul „N. Bălcescu” din Jula. În finala concursului național „Bendegúz Tudásbajnokság”, organizat pe 30 mai, la Seghedin, Hajnal s-a dovedit a fi cea mai bună la limba engleză, calificându-se pe primul loc.

„De la fiecare am învățat câte ceva...”

Hajnal ne-a mărturisit că unul din secretele ei este învățatul și ascultarea cu atenție la ore. Și chiar dacă s-a pregătit temeinic, a avut emoții firești la concursuri. „Când eram mai mică, eram mai fricoasă și aveam foarte multe emoții, inclusiv când trebuia să vorbesc în fața clasei. Dar am mers la mai multe concursuri și așa m-am obișnuit cu emoțiile. Din clasa întâi am dansat în trupa de dansuri populare a școlii, iar apoi din clasa a doua, în cadrul școlii de muzică, am început lecțiile de pian de două ori pe săptămână câte jumătate de oră. Am făcut și dans modern. După aceea am mai mers și la ceramică, la desen, dar după un an m-am întors la dans. Iar când am fost și mai mică, când locuiam la București, am făcut chiar și balet.”

În cadrul serbării de absolvire a școlii generale din Bătania, Hajnal le-a mulțumit profesorilor pentru munca depusă, așternând pe hârtie gândurile proprii,

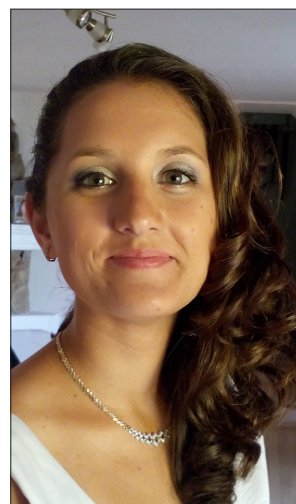
arătând următoarele: „Voi avea mereu în suflet zâmbetul de mamă al doamnei noastre învățătoare, căreia îi mulțumesc că m-a învățat să scriu și am putut să pun pe hârtie gândurile acestui discurs. Le mulțumesc dirigintei și tuturor profesorilor mei și îi asigur pe toți, că de la fiecare am învățat câte ceva. În mod special, îi mulțumesc doamnei director pentru cuvintele extraordinare, pe care le-a spus la adresa mea... Dar cel mai mult le mulțumesc mamei și tatălui meu, pe care îi iubesc și care m-au sprijinit și încurajat în tot ceea ce am făcut. De la ei am învățat să fiu om și să muncesc ca să obțin ceea ce-mi doresc.”

Distinsă cu Placheta „Lucian Magdu”

Școala din Bătania a fondat, în anul 2009, Placheta „Lucian Magdu”, care este înmănată pentru un elev merituos de clasa a opta, în cadrul serbării de absolvire. Din anul fondării, patru elevi ai școlii din Bătania au primit acest premiu.

„Suntem foarte bucuroși și suntem mândri de faptul că avem printre absolvenții promoției 2007–2015 o elevă care este vrednică pentru Placheta Lucian Mugdu, iar ea se numește: Hajnal Putin”, a spus directoarea școlii Iulia Olteanu, la serbarea de absolvire. Sânguința și cunoștințele acumulate de-a rândul anilor a ajutat-o să participe la diferite concursuri și să se califice pe primele locuri. În cuvântarea directoarei am mai aflat despre Hajnal următoarele: „Hajnal Putin, de-a lungul anilor, chiar din primii ani ai claselor primare, a participat la diferite concursuri și de mică a luat premii la concurs de povești, de ortografie, șamd. Seriozitatea, pe care a demonstrat-o în cursul anilor, a ajutat-o și pe școala noastră ca să devină unică în tot județul așa de multe premii a reușit anul trecut și în acest an să acumuleze și să ne ridice școala printre cele mai prestigioase școli. A obținut locul I la olimpiada națională la limba și literatura română, la cultură și civilizație română, locul I la limba engleză tot la un concurs național, locul IV la limba maghiară la concurs județean, și așa mai putea enumera. Față de profesorii ei și de adulți a fost totdeauna foarte respectuoasă. Ne-am bucurat s-o avem ca elevă.”

Deocamdată visul lui Hajnal este să devină medic. Ca să fie admisă, ea știe de pe acum că trebuie să învețe foarte bine. „Anul acesta nu am avut nici o notă de patru, numai cinci pe linie, dar în toți cei opt ani am avut numai media cinci. Pentru acest rezultat frumos am primit laude din partea corpului didactic și Placheta Lucian Magdu. Acest premiu nu se acordă în fiecare an, numai dacă e cazul. Placheta se acordă elevilor care sunt foarte buni la învățătură și participă la cursuri extrașcolare. De când eram mică, mi-am dorit să primesc această plachetă. Când am văzut-o prima dată am știut că eu vreau s-o primesc. M-am bucurat că am primit-o, pentru că mi-o doream de mult. M-am simțit mândră

de mine, că am putut să muncesc atât de mult încât să o primesc.”

Concursuri și rezultate frumoase

Nu era concurs, fie de recitare, de povești, de ortografie, ca Hajnal să nu fie prezentă, și să nu obțină cel mai înalt premiu, astfel aducând cinste profesorilor săi.

„Da, am câștigat de multe ori locul întâi, dar îmi amintesc că prima dată, când am fost la concurs de povești la Bichișciaba, am avut foarte mari emoții și am știut sfârșitul poveștii.”

De curând, am mai avut

ocazia să stau cu ea de vorbă în cadrul unui interviu, după olimpiada la limba română, unde la două categorii, la limba și literatura română și la cultură și civilizație românească a obținut locul întâi. În interviu ne-a spus că se pregătește pentru un concurs național la limba engleză.

„De când eram mică, mama vorbea cu mine engleză, pentru că ea a vrut să învăț această limbă. Am învățat de-a lungul anilor, am mers și la diferite concursuri de engleză. În urmă cu doi ani, în clasa a șasea am dat atestat „Cambridge” la nivel mediu de limba engleză. Pe 30 mai, la Seghedin a fost organizată etapa națională a concursului de limba engleză „Bendegúz Tudásbajnokság”, unde am câștigat locul întâi. Concursul a fost organizat pentru elevii școlilor generale din țară la diferite materii, cu participarea a peste 16.000 de copii din Ungaria.”

Succesele de până acum sunt o garanție că vom mai auzi multe lucruri frumoase despre Hajnal și în următorii ani. Îi urăm, la rândul nostru, multe bucurii în anii de studii ce vor urma.

Ana Cioca

La serbarea de bun rămas

Diplome și distincții

Cu prima învățătoare, Sofia Pilan

Întâlnire aniversară la 65 de ani de la înființarea Liceului „N. Bălcescu” din Jula

(Urmare din pag. a 3-a)

De asemenea, a felicitat cadrele didactice și elevii de la această instituție pentru activitățile desfășurate, îndemnându-i să rămână mereu atașați de valorile bisericii și cele românești. Cei doi săditori ai pomului de acum 5 ani, avocatul Ioan Silaghi și Edit Herdean, au legat acum, în chip simbolic, o panglică în jurul copacului.

Ultimul moment festiv al acestui eveniment aniversar l-a constituit cuvântul omagial rostit de doamna Andreea Cefan, director adjunct al instituției, despre personalitatea istoricului, scriitorului și revoluționarului român Nicolae Bălcescu (1819–1852), al cărui nume îl poartă și liceul românesc din anul 1953, după care au fost depuse coroane la bustul lui Bălcescu, aflat în fața școlii. Toți oaspeții au fost invitați apoi la o cină festivă, unde a continuat atmosfera de sărbătoare, unde s-au depănat amintiri și s-au re trăit emoțiile anilor de liceu.

A.B.

Correspondență culturală din Budapesta

100 de ani de la nașterea lui Gellu Naum

La Institutul Cultural al României de la Budapesta miercuri, 24 iunie a.c., a avut loc vernisajul expoziției Centenarului Gellu Naum (1 august 1915). Expoziția a fost realizată de Muzeul Național al Literaturii Române. Ea se compune dintr-o suită de afișe cu fotografii ale marelui poet, la diferite vârste și în diferite ocazii, alături de soție, de colegi de breaslă, de tineri poeți deveniți prieteni. Există și fotografiile copertelor unor volume apărute, după cum unele volume le regăsim pe rafturile expoziției. Frumoasă mi se pare ideea acestor multiple „fotomontaje”, care ne aduc în față momente din viața „marelui absent”, pe care îl putem urmări în imaginile vii ale unui bărbat puternic și frumos ce ne-a lăsat mostenire o rară comoară poetică.

Muzeul Național al Literaturii Române a onorat vernisajul expoziției de la Budapesta prin prezența directorului instituției, a domnului prof. univ. dr. Ioan Cristescu. Domnia sa a vorbit publicului despre viața și activitatea poetului Gellu Naum, despre rolul deosebit pe care poetul îl are în istoria creației poetice suprarealiste din România și din Europa.

Recomand expoziția iubitorilor de poezie, cât și celor care nu-l cunosc pe unul din cei mai mari poeți români al secolului al XX-lea. Aura lui e întregită de multele premii naționale și internaționale, de traduceri ale operei sale în toate limbile de circulație internațională, de recunoașterea valorii poeziei sale în literatura avangardei secolului XX. Și să nu uităm de opera sa dramatică, de traduceri ale sale excepționale, de cărțile pentru copii, de romanul „Zenobia”.

A fost o seară memorabilă în care cei prezenți l-au pomnit, ore întregi s-a vorbit despre el, s-a închinat un strop de vin întru veșnica sa odihnă... Iar acasă sunt sigură, că unii i-au răsfoit și volumele...

Profit de ocazie și felicit Muzeul Național al Literaturii Române pentru editarea revistei „Caietele Avangardei”, respectiv pentru ultimul număr „Centenar Gellu Naum”.

Anna Scarlat

Românii din Budapesta au evocat importanța apariției revistei „Familia” lui Iosif Vulcan

Societatea Culturală a Românilor din Budapesta, Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria și Autoguvernarea Românească din sectorul VII au organizat, pe 19 iunie, un cinacl literar-cultural intitulat „Aniversarea a 150 de ani de la fondarea revistei Familia din Pesta”. La cinaclul ținut în Capela Ortodoxă Română din Budapesta doamna dr. Maria Berényi a vorbit despre scopul revistei „Familia” și împrejurările apariției acesteia, iar doamna Cornelia Nemeș a evidențiat culegerile de poezii populare românești în revista lui Vulcan.

Anul 2015 este un an jubiliar pentru revista „Familia”. Se împlinesc 150 de ani de la prima apariție a ei, la Pesta, începând din 5 iunie 1865, din inițiativa foarte tânărului Iosif Vulcan.

Începuturile „Familiei”

„La începutul lunii aprilie 1865, tânărul Iosif Vulcan (care atunci avea numai 24 de ani), adresa Prefecturii poliției din Pesta o cerere pentru editarea unei reviste. El schița și un program editorial, precum se cerea din partea autorităților”, a evocat Maria Berényi. „Revista dorea să contribuie la răspândirea unor cunoștințe generale, mai ales de artă și literatură; orice luare de poziție politică era exclusă. Afirmatia că Familia se va feri de politică este, fără îndoială, o declarație formală, făcută pentru a se câștiga bunăvoința autorităților și, poate, pentru a atrage pe cititorii indiferenți la frământările politice ale epocii. Vulcan știa foarte bine că acțiunea socială și culturală pe care o inițiasă prin editarea revistei va avea puternice ecouri politice, așa cum se întâmplase în cazul mai multor reviste ardelene.

Familia nu enunță un program în primul număr, dar, într-o scrisoare către George Barițiu, datată la 9 aprilie 1865, Iosif Vulcan precizează scopul revistei astfel:

»Această foaie va aduce portretele bărbaților mai vestiți cu biografiile lor, poezii și romane originale și traduceri de la poezii și literatură ale celor mai renumiți ai Europei, mai departe dizertațiuni scrise în stil ușor despre istorie, limbă, estetică etc.»

Vulcan s-a considerat un continuator al liniei publicistice ardelene, stabilite de George Barițiu și de Timotei Cipariu, un continuator al propriei sale activități de la periodicele budapestane, Umoristul, Gura satului, Concordia și Aurora română,

la care colaborase între anii 1861–1865, pentru a se mai crede obligat să publice un nou program. Deși atât de tânăr, publicistul și scriitorul care își asumă sarcina dificilă de a face să apară săptămânal o revistă destinată unui public larg și divers, nu era deci lipsit de experiența necesară. Bogata activitate publicistică îi va fi de un real folos în redactarea revistei. Familia, în timp de patru decenii, va publica: biografii, beletristică, studii și articole de istorie și limbă, folclor, aspecte din știința și arta contemporană, literatură universală prin traduceri, știri și informații din viața politică, socială și culturală

românească și străină.”

Debutul literar a lui Eminescu

Maria Berényi a amintit și despre, poate, cel mai important moment din viața revistei: „La începutul anului 1866, Iosif Vulcan primea la redacția revistei „Familia”, aflată și ea la primele apariții, o scrisoare însoțită de câteva poezii ale unui elev din Cernăuți. Autorul, care se numea Mihail Eminovici și se recomanda-se ca fiind elev „privatist” la gimnaziul din oraș, ruga a i se publica în revistă primele sale încercări poetice.

Plăcut surprins de talentul tânărului de numai 16 ani, Vulcan îi publică una dintre poeziile trimise, De-aș avea, în numărul 6

din 25 februarie/9 martie 1866, însoțită de o notă plină de generozitate și de încurajare: *Cu bucurie deschidem coloanele foaii noastre acestui june numai de 16 ani, care cu primele sale încercări poetice trimise nouă ne-a su[r]prins plăcut. De asemenea, la Poșta redacției îi comunică următorul mesaj, care trădează impresia plăcută ce i-a făcut-o poezia, dar și dorința de a continua colaborarea: Cernăuți. M.E. Și corespunzător am primi cu bucurie.*

Nu ne este greu să ne imaginăm nerăbdarea cu

Peste două decenii, constat că el i-ar fi fost nașul literar, Iosif Vulcan arăta în paginile revistei sale („Familia”, nr. 2 din 13/25 ianuarie 1885) motivul care l-a determinat să opereze modificarea numelui: *Înainte cu douăzeci de ani în o dimineață de februarie a anului 1866, redacțiunea noastră primi o epistolă din Bucovina. Epistola conținea poezii, primele încercări ale unui tânăr care se subsemna Mihail Eminovici. Comitiva poeziilor ne mai spunea că autorul lor este de numai 16 ani. Farmecul gingaș al poeziilor, considerând și etatea tânără a autorului ne indica un talent adevărat, care avea un viitor frumos în literatura română. De aceea publicăram cu plăcere acele inspirațiuni juvenile, prima apărură în nr. 6 al Familiei din anul acela. Redactorul însă își permise o mică schimbare. Numele Eminovici nu-i suna bine... româniza dară numele, modificând terminarea a poeziile acele apărură în foaia noastră sub numele Eminescu. Autorul n-a protestat, ba a adoptat însuși acest nume și semna apoi așa toate poeziile și scrierile sale în viitor. Astfel fu introdus numele Eminescu în literatura noastră, scriitorul acestor șire i-a fost nașul...*

La cinaclul aniversar de la Budapesta au mai fost evocate multe amintiri însemnate din istoria de 150 de ani a revistei „Familia”, prin care cunoaștem dezvoltarea presei culturale românești din Ungaria de atunci și luptele pentru limbă și identitate a românilor transilvăneni.

Vulcan și folclorul

„Literatura populară ocupă un loc de frunte timp îndelungat în presa românească din Transilvania și

Ungaria. Pe meleagurile noastre au fost mai mult cunoscute și răspândite revistele redactate de către Iosif Vulcan, Familia și suplimentul pentru sate, Șezătoarea, apărute la Pesta apoi la Oradea”, a amintit doamna Cornelia Nemeș la cinaclul din Budapesta.

„De la început și mai ales până prin 1880, Familia publică un bogat material folcloric din Ardeal și din toate părțile populate de români. Fiind un remarcabil organizator, Vulcan reușește să adune în jurul revistelor sale un mare număr de folcloriști. Revista Șezătoarea era concepută ca o variantă pentru sate a Familiei. Apariția, în 1875 a Șezătorii este o urmare a adevăratului cult pe care Iosif Vulcan îl purta folclorului și etnografiei, cult făcut public prin Familia. Vulcan considera poezia populară ca un valoros document social-istoric. Pe de altă parte, el dă naștere revistei din necesitatea resimțită la sate, a unei publicații care să satisfacă cunoștințele de carte – atâtea câte erau atunci – ale țăranilor, în primul rând, apoi a dascăliilor, preoților etc; a unei reviste care să ducă la educația în spirit național. Programul revistei era dat de Vulcan, ca și în cazul Umoristului și al Gurii satului nu printr-un articol, ci prin versuri. În poezia Haidați la șezătoare, cu care se deschide primul număr, citim aceste versuri: „Frunză verde, foi de cepe/ Șezătoarea se începe;/ Haidați fete și neveste;/ Să vă spun câte-o poveste;/ De-m părat cu păr de aur/ Sau de zână și balaur.../ Să vă cînt o doină, două/ Cum vă place tocmai vouă.” În revistele lui Vulcan au apărut și poezii cu conținut referitor la satele în care au trăit românii din Ungaria. E.Ș.

Cele mai ciudate granițe statale din lume

Turiștii experimentați sunt obișnuiți să fie controlați la graniță, iar această linie de trecere între două state să fie clar demarcată și bine păzită. Puțini știu însă că există și granițe plasate foarte ciudat, care trec exact prin mijlocul unei terase sau chiar printr-o pădure.

Un exemplu inedit este granița dintre Belgia și Olanda, marcată pe asfalt chiar lângă o terasă. Localul se află la granița dintre satul olandez Baarle-Nassau și satul belgian Baarle-Hertog, scrie Huffington Post. Banda cu cruciulițe albe le arată trecătorilor în ce țară se află.

Și la granița dintre Canada și Statele Unite putem vedea un detaliu interesant. O dată la câțiva ani, lucrătorii forestieri trebuie să taie o linie clar marcată în pădure, pentru a delimita vizibil granița. Astfel se obține o zonă fără copaci, lată de numai 6 metri, care se întinde pe o lungime de peste 2 km, separând astfel celor două state.

Granița dintre Ucraina și Polonia a fost delimitată artistic, în timpul unei expoziții din 2012. Artiștii au

În stânga acestei terase este Olanda, în dreapta Belgia

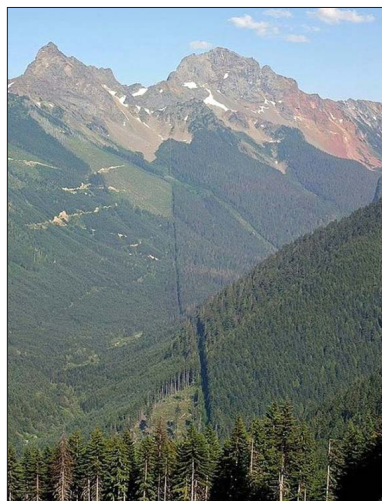
Graniță „artistică” între Ucraina și Polonia

realizat aici, în lanurile de grâne, desenul uriaș al unui pește, jumătate în Polonia, jumătate în Ucraina. Granița, vizibilă printr-o linie, taie prin mijloc acest desen.

Un caz aparte este granița dintre China și Macau, care este o regiune administrativă autonomă. Granița este marcată printr-o autostradă specială, din motive practice: în

Macau șoferii trebuie să circule pe partea stângă a drumului, iar în China pe partea dreaptă a carosabilului. De aceea, este esențial ca toți șoferii să schimbe partea de mers chiar la graniță, pentru a preveni accidentele rutiere.

Schimbarea se realizează cu ajutorul acestei autostrăzi cu o formă ciudată.

Granița dintre Canada și Statele Unite

O autostradă specială între China și Macau

GLUME

Proaspăt căsătorită, tânăra soție se plânge soțului:

– M-am săturat! Eu fac mâncare, eu spăl, eu calc, eu fac curat în casă! De parcă aș fi o Cenușareasă!

Soțul:

– Ei, vezi draga mea! Nu ți-am zis eu că o să îți ofer o viață ca în povești?!

❖ ❖ ❖

Soțul vine acasă foarte agitat:

– Nenorocito! Știu tot, absolut tot!

Calmă, soția îi zice:

– Te lauzi ca de obicei... În ce an s-a născut Ștefan cel Mare?

❖ ❖ ❖

La un medic stomatolog vine o babă surdă să-și facă dinții. După ce o consultă, doctorul îi zice:

– Îmi pare rău, mamaie, dar trebuie să-ți pun o placă!

La care baba răspunde:

– Nu-i nimic maică! Dar să fie cu Irina Loghin dacă ai!

❖ ❖ ❖

Ea: – A trecut ceva vreme de când mi-ai adus flori ultima oară.

El: – Ce vrei, dragă, nu mai locuim lângă cimitir...

❖ ❖ ❖

Lângă cascada Niagara, ghidul se adresează grupului de turiști:

– Dacă doamnele vor binevoi să tacă un moment, veți putea auzi zgomotul căderii apelor!

❖ ❖ ❖

El și ea în bucătărie. Ea îi spune soțului că-l așteaptă în cameră neapărat.

El promite că mai bea un pahărel și vine. Să-l aștepte.

După jumătate de oră, el doarme cu capul pe masă, alături de sticla goală.

Ea iese la balcon:

– Este vreun bărbat adevărat în blocul ăsta?

Răspunde un vecin:

– Dar ce, ai ceva de băut?

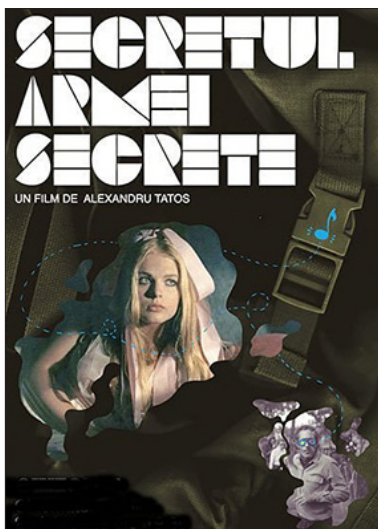
❖ ❖ ❖

Ion pleacă în concediu, în străinătate, iar la plecare Gheorghe îl roagă să-i aducă și lui un papagal. La întoarcere, Ion, care a uitat să-i cumpere un papagal, îi ia o bufniță și-i spune lui Gheorghe că e papagal regal...

O săptămână mai târziu se întâlnesc la o bere, iar Ion îl întreabă pe Gheorghe dacă papagalul a început să vorbească. Gheorghe răspunde:

– Băi, încă nu vorbește, dar tu știi ce atent se uită?

TV

Secretul armei secrete

Vineri, 3 iulie, ora 22.45, PRO Cinema
A fost odată ca niciodată un împărat (Victor Rebengiuc) care avea o preafrumoasă fiică (Manuela Hărăbor). Aceasta era îndrăgostită de un Voinic (Adrian Păduraru) și, totodată, era râvnită de Zmeu (Mircea Diaconu), pe care împăratul vroia să-l răpună cu ajutorul unei formidabile arme pe care o inventase: armă care trăgea din spate. Atunci când Zmeul intră în posesia armei, doar Voinicul este în stare să-i vină de hac și astfel să-și cucerească dreptul la mână preafrumoasei.

Popasuri folclorice

Sâmbătă, 4 iulie, ora 8.30,
TVR Internațional

De la cântecele calde din Țara Moților, până la horele din Năsăud și baladele Maramureșului, „Popasuri folclorice” scoate la iveală păstrătorii și continuatorii valorilor spirituale și materiale românești. Fiecare ediție a emisiunii va parcurge firul unei povești având ca personaj principal o vedetă populară.

Mănuși roșii

Duminică, 5 iulie, ora 22.10, TVR 2

După înăbușirea revoluției din Ungaria de către tancurile sovietice (noiembrie 1956), puterea comunistă din România, de teama unor evenimente similare, a trecut la arestări masive și organizarea de procese. În special în Transilvania, unde printre reprezentanții populației române, maghiare și germane se răspândise ecoul celor întâmplate în țara vecină și exista pericolul ca situația politică să scape de sub control, „securitatea” a dezlănțuit o campanie masivă de arestări.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

6 IULIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

7 IULIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Evenimente culturale din vestul României / relatează Agneta Nica 17.25: Femei celebre – serial al lect. Marieta Gavra 17.35: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

8 IULIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.15: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

9 IULIE, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Serial: Creștinismul de-a lungul secolelor 17.55: Încheiere

10 IULIE, VINERI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

11 IULIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Daniela Băcilă 17.10: Program de muzică ușoară românească 17.55: Încheiere

12 IULIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteză știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 8 iulie, Duna Tv, ora 6.30
Reluare: 8 iulie, Duna World, ora 12.30

Emisiunea televizată în limba română vă va relata despre aniversarea de 65 de ani de la înființarea Liceului „N. Bălcescu” din Iula, care a fost sărbătorită pe 26 iunie, cu o întâlnire a primelor promoții cu generațiile de azi și a foștilor și actualilor profesori ai școlii în cele șase decenii și jumătate. În a doua parte a emisiunii veți putea fi părtași la cea mai nouă expoziție de artă, deschisă la ICR Budapesta, din lucrările artistului Onisim Colta din Arad.
Redactor: Ștefan Crâsta

Contactele redacției românești:
6721 Seghedin, Blv. Kossuth L.
nr. 29, Tel.: 06-62/549-201

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

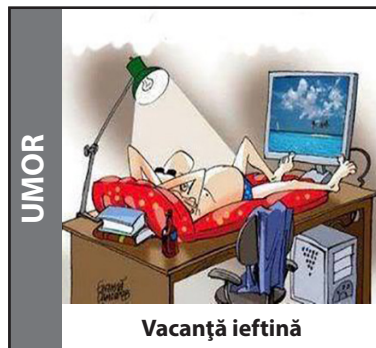
12 luni – 3500 ft

MICA PUBLICITATE

Casă de vânzare în Iula

Casă de vânzare la doar câteva sute de metri de stațiunea termală Iula, într-un mediu plăcut, și curte, în localitatea Iula. Imobilul are living, bucătărie, sufragerie și trei camere, baie, WC și încălzire centrală cu gaz sau cu lemne. În curte sunt clădiri anexe: garaj, un spațiu pentru lemne. Imobilul are 156 mp și este urgent de vânzare, preț informativ 60.000 euro sau 18 milioane de forinți negociabil. Imobilul se află în orașul Iula, pe strada Silva la nr. 5. Mai multe informații la telefon 0036-70/6308407, adresa e-mail: tiberiu.boca@gmail.com.

Vacanță ieftină

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)

5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Președinte: Marius Maghiaru
E-mail: uniuneaculturala@gmail.com
Website: www.romanul.hu

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Iula, str. Eminescu nr. 1
Tel., fax: (+36-66) 463-951
Președinte: Tiberiu Juhász
E-mail: atru@globonet.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72
Tel.: (+36-1) 384-8394
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 535 69 12
Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.
Ambasador: Victor Micula
Website: http://budapesta.mae.ro
E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5
Tel./fax: (+36-62) 424-431, (+36-62) 424-429
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 6777 980
Consul general: Ioan Fodoreanu
Website: http://szeged.mae.ro
E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Iula, str. Munkácsy nr. 12
Tel.: (+36-66) 465-130
Fax: (+36-66) 465-142
Telefon mobil de permanență: (+36-30) 635-7181
Consul general: Florin Trandafir Vasiloni
Website: http://gyula.mae.ro/
E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria

5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel., fax: (+36-66) 463-079
Director: dr. Maria Berényi
E-mail: romanintezet@gmail.com
Web: www.romanintezet.hu

Institutul Cultural al României de la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5
Tel.: (+36-1) 383-2693, fax: (+36-1) 383-5345
Director: Gabriela Matei
E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu
Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.
E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Aniversare jubiliară Iosif Vulcan la Budapesta

(Urmare din pag. a 5-a)

La aniversările jubiliare actuale din Budapesta s-a amintit că, la vârsta de doar 24 de ani, în 1865, Iosif Vulcan se adresează Locotenenței din Buda cu cererea pentru publicarea unei reviste literare ce avea să poarte titlul de „Familia”. În urma acestui demers, la 1 iunie 1865, la Pesta, apare revista „Familia”. Un episod din existența „Familiei” mereu citat este cel legat de debutul poetului Mihai Eminescu. În februarie

1866, Iosif Vulcan a primit de la Cernăuți la adresa sa din Pesta o scrisoare însoțită de mai multe poezii, semnate de Mihail Eminovici. Redactorul „Familiei” a ales dintre ele poezia „De-aș avea...”, pe care a publicat-o cu următoarea notă redacțională: „Cu bucurie deschidem coloanele foii noastre acestui june numai de 16 ani, care cu primele sale încercări poetice trimise nouă, ne-a surprins plăcut”. Poezia de debut a poetului național al româ-

nilor de pretutindeni a fost recitată și la aniversarea din 20 iunie 2015, în curtea capelei ortodoxe din Budapesta, de tânăra *Mălina Munteanu*.

Iosif Vulcan s-a născut în 1841, la Holod, Bihor, tatăl său fiind preotul greco-catolic Nicolae Vulcan, iar mama Victoria Irinyi. Studiile primare le urmează în comuna Leta Mare, unde se mută cu familia în 1844. La Leta Mare (Bihorul unguresc), un grup de inimoși păstrători ai spiritualității lui Iosif Vulcan, evocă în fiecare an activitatea lui Vulcan, care și-a petrecut anii de adolescență aici. Aceste evenimente din Leta Mare sunt cele mai importante momente culturale românești din comuna de unde a plecat odinioară spre Pesta, la Universitatea de Drept, tânărul Iosif Vulcan.

Fondatorul revistei „Familia” a scris și piese de teatru. Comedia „Gărgăunii dragostei” a fost jucată la începutul anilor 2000, la inițiativa Uniunii Culturale, și în fața publicului românesc din Ungaria. Trupa de teatru din Oradea, îndrumată de regizorul *Eugen Țugulea*, a putut fi văzută cu piesa lui Vulcan la Chitighaz, Băntania, Micherechi, Bedeu, dar și la Seghedin sau la Budapesta. În 2004, Eugen Țugulea a pus în scenă „Gărgăunii dragostei” și cu elevii Liceului „N. Bălcescu” din Jula. Iată că moștenirea lui Vulcan a prilejuit reanimarea teatrului în limba română din Ungaria, oferind posibilitatea pentru tineri de a

jua în piese românești. În comedia într-un singur act, rolul tinerei Olimpia a fost interpretat de *Maria Cozma*, iar unchiul Tîrgovișteanu era întruchipat de *Gheorghe Cozma*, ambii originari din Micherechi, actori pe atunci la Teatrul de amatori din Jula.

În zilele noastre, la Oradea există o Trupă de teatru ce poartă numele lui Iosif Vulcan. La Oradea apare și astăzi revista fondată de Vulcan, „Familia”. Tot aici se găsește și Muzeul „Iosif Vulcan”. Cu câțiva ani în urmă, un grup de români din Capitala Ungariei, călăuziți fiind de istoricul *Aurel Chiriac* a făcut o excursie pentru cunoașterea tradiției lui Vulcan din reședința Bihorului. Cu ocazia acestui drum, budapestanii, drept recunoștință pentru tot ce înseamnă Iosif Vulcan pentru românii din Ungaria, au depus o coroană de flori la mormântul scriitorului aflat în Cimitirul Olosig din Oradea. Iosif Vulcan a decedat la data de 8 septembrie 1907.

Concertul extraordinar din 20 iunie 2015 al Oanei Lianu din Oradea a fost demn evenimentului aniversar „Familia” la Budapesta. Vocalista și instrumentista de folclor, de

colinde, dar și de jazz sau de musical, face parte din categoria selectă a artiștilor care îmbină în mod rafinat interpretarea vocală cu virtuozitatea instrumentelor muzicale cum este naiul, fluierul, cavatul, ocarina sau drâmba, Oana Lianu creând și în Curțile Gojdu o atmosfera magică.

După concertul fascinant al „prințesei naiului” am făcut o scurtă plimbare de-a lungul străzii Váczi din inima Budapestei pentru a ajunge la locul unde a fost scoasă acum 150 de ani revista „Familia”. Aici se află o placă memorială pentru evocarea activității animatorului culturii românești din Pesta de odinioară. Placa a fost așezată în 1992, în urma insistenței lui *Gheorghe Petrușan*, președintele de atunci al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. Profesorul universitar a dezvelit placa lui Iosif Vulcan împreună cu *Andrei Pleșu*, ministrul culturii al României. *Gheorghe Petrușan* a scos, în 1996, cartea „Iosif Vulcan și revista Familia”. Lucrarea neobositului cercetător este o carte de referință pentru evocarea activității lui Vulcan, demnă de a fi citată. Și nu numai în anul jubiliar, Iosif Vulcan.

Ștefan Frățean

FOAIA
românească
3 iulie 2015
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2012: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria) și de la Ministerul Afacerilor Externe - Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni (București, România).